

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **P. D.**
trvale bytem X

zast. advokátkou JUDr. Janou Tomkovou
sídlem Bráfova 471/58, 674 01 Třebíč

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 10. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 10. 2022, č. j. X („napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 1. 7. 2022, č. j. X („prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního

stavu podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění („zákon o důchodovém pojištění“), neboť bylo zjištěno, že je i nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně.

2. Základem pro vydání prvostupňového rozhodnutí byl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) ze dne 27. 6. 2022, podle něhož pracovní schopnost žalobce celkově poklesla o 45 %. Podle posudku o invaliditě České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) ze dne 26. 9. 2022, vypracovaného pro účely námitkového řízení, byl tento závěr potvrzen. Příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo v obou posudcích stanoveno zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (*postižení svalové a kosterní soustavy*), oddílu A (*artropatie*), položce 1b (*osteoartróza - středně těžké postižení, s funkčně významným postižením dvou a více velkých/nosných kloubů nebo s funkčně významným omezením většiny malých kloubů rukou nebo nohou, zachovány pohybové schopnosti, snížení celkové výkonnosti, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi nebo s využitím kompenzačních mechanismů nebo prostředků*) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. („vyhláška o posuzování invalidity“).

II. Žaloba

3. Žalobce nesouhlasí s tím, jak byl posouzen jeho zdravotní stav. Je přesvědčen, že splňuje podmínky minimálně pro invaliditu druhého stupně.
4. Žalobce uvedl, že mu invalidita vznikla dne 7. 12. 2020 (viz posudek OSSZ Třebíč ze dne 2. 3. 2021) a byl mu přiznán invalidní důchod. Z důvodu svého špatného zdravotního stavu požádal dne 10. 12. 2020 o invalidní důchod v Rakousku, který mu přiznán nebyl. V rámci soudního řízení žalobce uzavřel s pojišťovnou vyrovnání, podle něhož „žalovaná strana je povinna vyplatit žalobci od 1. 1. 2021 invalidní důchod v zákonném rozsahu“. K řízení byl přizván znalec dr. R., který vypracoval odborný posudek a podle jeho vyjádření je u žalobce „poloha v dřepu a vleče úplně vyloučená...a toto je potvrzeno věcně a lékařsky“.
5. Žalobci bylo při návštěvě ortopedie dne 29. 11. 2022 a posouzení nových rentgenových snímků všech postižených nosných kloubů MUDr. A. M. doporučeno podat žalobu proti rozhodnutí o zamítnutí zvýšení stupně invalidity. Pokud posuzující lékař zdůvodňoval zamítnutí žádosti žalobce „aktivitami v posilovně“, takové aktivity jsou pro žalobce nemyslitelné. Žalobce doma provádí rehabilitační cvičení doporučená fyzioterapeutem. Jezdí na rotopedu (15 min), chůzi vykonává pomocí berlí nebo trekingových holí, bez jejich pomoci je chůze bolestivá.
6. Žalobce namítl, že lékař ČSSZ se nezabýval lékařskými posudky z Rakouska. Rovněž nevzal zřetel na zhoršený stav levé kyčle žalobce a zhoršený stav artrózy obou kolen (artróza třetího stupně). Žalobci je každého půl roku aplikována kloubní výživa ke zpomalení vzniku artrózy čtvrtého stupně. Zhoršený stav kloubů dolních končetin nebyl posudkovými lékaři zohledněn.
7. Žalobce z uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

8. Žalovaná ve svém vyjádření shrnula relevantní právní úpravu. Dále žalovaná shrnula předcházející průběh řízení a napadené rozhodnutí. Dle žalované posudek vypracovaný dne 26. 9. 2022 je objektivní.

Podle článku 46 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 je rozhodnutí instituce členského státu o stupni invalidity žadatele závazné pro instituci kteréhokoli jiného členského státu, pokud je v příloze VII. potvrzena shoda mezi právními předpisy těchto členských států o podmínkách týkajících se stupňů invalidity. V této příloze nebyla uznána žádná shoda s předpisy rakouského nositele pojištění ve věci podmínek vztahujících se na stupeň invalidity ve smyslu čl. 46 odst. 3 nařízení, proto bylo posouzení zdravotního stavu žalobce provedeno výhradně podle českých právních předpisů.

9. Žalovaná navrhl, aby byl za účelem posouzení zdravotního stavu a pracovních schopností žalobce vyžádán posudek posudkové komise MPSV ČR. Na napadeném rozhodnutí žalovaná trvá a stávajícího stavu navrhuje zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

10. V průběhu řízení krajský soud vyžádal správní spis OSSZ Třebíč a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
11. Žalobce podal žádost o invalidní důchod dne 10.12.2020. Rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021 byl žalobci přiznán ode dne 7. 12. 2020 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Podle posudku posudkové lékařky OSSZ ze dne 2. 3. 2021 poklesla pracovní schopnost žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o celkových 35 % (s přihlédnutím k tíži postižení a profesi žalobce). Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla polyartróza nosných kloubů dolních končetin ve stavu srovnatelném se zdravotním postižením dle kapitoly XIII oddíl A položka 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
12. O změnu výše invalidního důchodu požádal žalobce dne 27. 4. 2022. K této žádosti byl zpracován dne 27. 6. 2023 posudek posudkovou lékařkou MUDr. S. K. se závěrem, že pokles pracovní schopnosti žalobce činí 45 %. Zdravotní postižení žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo hodnoceno dle kapitoly XIII oddílu A položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to na vymezené horní hranici (35 %), přičemž dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity došlo „vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu“ o navýšení na celkových 45% poklesu pracovní schopnosti. Následně bylo dne 1. 7. 2022 vydáno prvostupňové rozhodnutí, jímž byla žádost žalobce zamítnuta.
13. V „odvolání“ (námitkách) proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce mj. poukázal na rozhodnutí o invalidním důchodu v Rakousku ze dne 21. 4. 2022 a přiložil překlad protokolu o jednání u tohoto soudu. Z posudku dr. R. vyplývá, že žalobce trpí vážným postižením tří nosných kloubů, což bylo opomenuto.
14. V námitkovém řízení bylo zpracováno posudkové hodnocení lékaře ČSSZ MUDr. M. V. ze dne 26.9.2022, které potvrdilo závěry předcházejícího posudkového hodnocení, tj. že pokles pracovní schopnosti žalobce činí 45 %. Posudkový lékař uvedl, že se u žalobce nejedná o těžké postižení s funkčně těžkým postižením dvou a více velkých/nosných kloubů nebo s těžkým postižením většiny malých kloubů rukou nebo nohou, se značným omezením pohybových schopností a celkové výkonnosti při středně těžkém zatížení, některé denní aktivity omezeny („stěží by v takovém stavu mohl chodit do posilovny“). Žalobce je schopen pracovního zařazení bez přetěžování kloubů, v administrativně-technických profesích, pro které má praxi i erudici. Na podkladě tohoto posudku bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Krajský soud nechal vypracovat **posudek Posudkové komise MPSV**, pracoviště v Brně (dále též jen „PK MPSV“), která dne 3. 7. 2023 zasedala ve složení předseda komise, další lékař s odborností v oboru ortopedie a tajemnice. Žalobce byl na jednání PK MPSV zván, byl přítomen a posudkovými lékaři přešetřen. PK MPSV měla k dispozici nálezy shromážděné ve správním řízení a nálezy předložené k žalobě. Nové nálezy žalobce nepředložil.

15. V posudku byl shrnut předchozí průběh řízení a závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí, soupis veškeré podkladové zdravotní dokumentace, dále byla uvedena pracovní anamnéza žalobce (posuzován jako zedník, vystudoval SOŠ s maturitou, cca 30 let pracoval v Rakousku), průběh vyšetření před PK MPSV a jeho závěry, uveden byl diagnostický souhrn. Na s. 4–5 je popsáno posudkové hodnocení. PK MPSV v něm mj. uvedla, že rozhodujícím onemocněním žalobce je postižení obou kyčelních a obou kolenních kloubů pokročilou artrózou. Na pravé kyčli je stav po implantaci TEP (umělého kloubu) v 8/2020, tedy zde je problém z podstatné části odstraněn, nicméně nelze u stavu po TEP doporučovat dlouhodobou výraznou fyzickou námahu. Na ostatních nosných kloubech je rovněž přítomna pokročilá artróza. Na levé kyčli je výhledově rovněž plánovaná implantace TEP (termín dosud není stanoven) a obdobný stav je i u levého kolene, kde rovněž je výhledově v plánu TEP. Na pravém koleni je stav klinicky relativně uspokojivý, i když i zde je stanovena artróza stupně III. S takto pokročilou artrózou nelze dolní končetiny zatěžovat fyzicky náročnou a středně náročnou činností, například dlouhodobým stáním, pochůzkami, přenášením těžkých břemen apod. Klinický stav postižených kloubů je v současnosti vzhledem ke stupni artrózy relativně uspokojivý. Není podstatným způsobem omezená kloubní hybnost, pohyby v kloubech nejsou při vyšetření bolestivé. Uvedené vede k možnosti výkonu fyzicky lehčí pracovní činnosti bez většího zatěžování dolních končetin, bez dřepu či kleků, např. pozice vrátného, skladníka či práce spojené s jednoduchou administrativní činností. K získání vhodné pracovní pozice je možné provést i případnou rekvalifikaci.
16. PK MPSV došla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí jde u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII oddíl A položce 1 písmeno b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 % (rozpětí 20-35 %). Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu pak byla tato hodnota navýšena o 10 % a celkově činí 45 %. Podle PK MPSV je žalobce schopen vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti a vykonávat výdělečnou činnost jen v podstatně menším rozsahu a intenzitě.
17. Žalobce v písemném vyjádření k posudku nad rámec žalobní argumentace uvedl, že zatímco prohlídka posudkovým ortopedem v Rakousku trvala asi 30 minut, při posuzování zdravotního stavu žalobce PK MPSV byl zakázán vstup doprovodu žalobce (jeho synovci, studentu lékařské fakulty). Podle žalobce vyšetření trvalo asi 5 minut. Byl překvapen rychlostí jednání, a proto zapomněl předložit ambulantní zprávu z ortopedického vyšetření ze dne 13. 6. 2023, MUDr. A. M. Tuto zprávu žalobce připojil k vyjádření. Žalobce požádal o nový posudek nebo přímo o zvýšení invalidity, a to na základě poslední zprávy z ortopedie.
18. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 6. 10. 2023 za přítomnosti žalobce, právní zástupkyně žalobce a zástupkyně žalované. Právní zástupkyně žalobce odkázala na žalobu, repliku k vyjádření žalované a vyjádření žalobce k posudku PK MPSV.

Doplnila, že žalobce by se měl v průběhu příštího roku podrobit operaci (zřejmě kyčle). Žalobce doplnil, že jej velmi popudil posudek posudkového lékaře MUDr. V., pokud v něm bylo uvedeno, že v Rakousku uznaná invalidita není relevantní, a že žalobce chodí do posilovny. Zástupkyně žalované uvedla, že žalovaná na přijatých závěrech trvá. K posudku MUDr. V. podotkla, že posudkový lékař může skutkový stav zjišťovat nejen z lékařských nálezů, ale i z dalších podkladů. K uznání invalidity v Rakousku uvedla, že to pro řízení podle českých právních předpisů skutečně není relevantní.

19. Ze strany soudu následně došlo ke shrnutí obsahu soudního spisu, resp. předcházejícího průběhu řízení. V rámci dokazování byl proveden důkaz posudkem PK MPSV ze dne 3. 7. 2022. Z dalších navrhovaných důkazů byl s ohledem na žalobní argumentaci žalobce ještě přečten obsah protokolu pracovního a sociálního soudu ve Vídni ze dne 21. 4. 2022, dle něhož bylo mezi spornými stranami uzavřeno vyrovnaní o invaliditě žalobce. Ostatní v žalobě navržené důkazy provedeny nebyly, neboť se jednalo buď o dokumenty již obsažené ve správním spisu (další dokumenty týkající se řízení o invaliditě žalobce v Rakousku, rozhodnutí žalované, posudek OSSZ Třebíč ve věci invalidity ze dne 2. 3. 2021) či nálezy zahrnuté do posouzení PK MPSV (ambulantní zpráva MUDr. M. ze dne 29. 11. 2022). Právní zástupkyně trvala rovněž na provedení ambulantní zprávy ze dne 13. 6. 2023, k čemuž však soud nepřistoupil, neboť tato zpráva byla vydána až po vydání napadeného rozhodnutí a neprokazuje tedy zdravotní stav žalobce ke dni vydání rozhodnutí, jež je předmětem soudního přezkumu (nadto se ani z obsahového hlediska neodlišuje od zprávy téže lékařky ze dne 29. 11. 2022, kterou měla PK MPSV k dispozici).
20. K dotazu soudu na další návrhy na doplnění dokazování žalobce odkázal na vizitky firem, které jej měly odmítnout s ohledem na jeho zdravotní stav zaměstnat. Žalobce uvedl, že prošel rekvalifikací u těchto firem. Právní zástupkyně žalobkyně uvedla, že by si potvrzení o těchto skutečnostech mohl soud vyžádat. Právní zástupkyně žalované na to reagovala, že výčet profesního uplatnění žalobce v posudku PK MPSV byl pouze příkladným a rovněž poukázala na dosažené vzdělání žalobce (absolvent gymnázia) a možnost jeho využití v dalším profesním uplatnění (např. administrativa). Další návrhy na doplnění dokazování uplatněny nebyly. Právní zástupkyně žalobce poukázala na to, že zdravotní stav žalobce se zhoršuje.
21. Účastníci řízení setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalobce na závěr ještě poukázal na to, že MUDr. M. nerozumí tomu, proč žalobci nebyl zvýšený stupeň invalidity uznán. Následně bylo postupováno podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

V. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba není důvodná.
23. Žalobce nesouhlasil s tím, jak byl ve správním řízení posouzen jeho zdravotní stav, resp. nesouhlasil se závěrem, že je invalidní v prvním stupni invalidity.
24. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní

schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.

25. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Není zároveň ani sám oprávněn stanovit stupeň invalidity posuzované osoby, to právní úprava nepředpokládá, ani neumožňuje.
26. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila.
27. Při rozhodování o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, je tedy stěžejní naplnění požadavku na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí, resp. posudkového hodnocení, na němž je založeno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č.j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 11. 10. 2013, č.j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Úkolem krajského soudu je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku PK MPSV zřejmé, že byl stav žalobce komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 19).
28. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti

(srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).

29. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle uplatněné žalobní námitky, že byl zdravotní stav žalobce zjištěn nedostatečně. Za tímto účelem byl v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 3. 7. 2023, kterým byl proveden jako důkaz při ústním jednání soudu ve věci dne 6. 10. 2023. Krajský soud hodnotí tento posudek po formální stránce jako zcela souladný s požadavky vyhlášky o posuzování invalidity, byl vypracován komisí zasedající v řádném složení (členem byl též lékař s odborností v oboru ortopedie), a PK MPSV zohlednila všechny relevantní lékařské zprávy.
30. Krajský soud má skutkový stav má za řádně a dostatečně zjištěný. Předmětný posudek PK MPSV soud považuje za úplný ve vztahu k podkladům i k hodnocení jednotlivých zdravotních postižení žalobce z hlediska jejich vlivu na jeho pracovní schopnost ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Z hlediska přesvědčivosti závěrů tohoto posudku je třeba v prvé řadě zdůraznit, že tyto závěry se shodují ve stanovení kategorie zdravotního postižení žalobce jak s posudkem OSSZ Třebíč, tak s posudkem lékaře žalované v námitkovém řízení. Všechny vypracované posudky zdravotního stavu žalobce se shodují v kvalifikaci rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a to podle kapitoly XIII (*postižení svalové a kosterní soustavy*), oddílu A (*artropatie*), položce 1b (*osteoartróza - středně těžké postižení, s funkčně významným postižením dvou a více velkých nosných kloubů nebo s funkčně významným omezením většiny malých kloubů rukou nebo nohou, zachovány pohybové schopnosti, snížení celkové výkonnosti, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi nebo s využitím kompenzačních mechanismů nebo prostředků*) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
31. Shoda byla u všech posudků i při stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti. Vliv zdravotního postižení žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti byl hodnocen na vyhláškou stanovené horní hranici rozpětí (35 %) a s ohledem na další postižení zdravotního stavu žalobce došlo podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity k navýšení této hodnoty o 10 %, což je v intencích tohoto ustanovení maximální možné navýšení.
32. Soud dále ověřil, zda posudek PK MPSV reflektuje posudkové hledisko stanovené pro zvolenou kategorii postižení. Podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity se při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti hodnotí „*funkčně významné postižení kloubů, lokalizace osteoartrózy zhoršující mobilitu (kolenní a kyčelní klouby, zejména ve vztahu k dosažení kritických hodnot pro pohyblivost a běžný život), zda je postižena dominantní horní končetina a ruka nebo zda se jedná o rychle progredující nebo erozivní osteoartrózu. Přihlíží se i k případným komplikacím jako je nekróza kosti, instabilita kloubu. Pro dopad na pracovní schopnost je rozhodující postižení pohyblivosti, schopnosti stání, sezení, změn polohy těla, vstávání a usedání, ohýbání, schopnosti vykonávat koordinované činnosti při manipulaci s předměty, dopad na celkovou výkonnost a schopnost vykonávat denní aktivity*“. PK MPSV toto posudkové hledisko při hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce reflektovala a dospěla k závěru o tom, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s dopadem na pracovní schopnost byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí postižení obou kyčelních a obou kolenních kloubů pokročilou artrózou.
33. Klinický stav postižených kloubů hodnotila PK MPSV i přes artrózu třetího stupně jako relativně uspokojivý. Poukázala na to, že kloubní hybnost není podstatným způsobem

omezena, a že pohyby v kloubech nejsou při vyšetření bolestivé. Ve shodě s předcházejícími posudky tedy PK MPSV nehodnotila postižení žalobce jako postižení těžké, u něhož je stanovené rozpětí 40-50% poklesu pracovní schopnosti. Závěr PK MPSV, že žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti a jen v podstatně menším rozsahu a intenzitě, odpovídá snížení pracovní schopnosti o třetinu (§ 5 vyhlášky o posuzování invalidity). PK MPSV poukázala též na možnost a vhodnost případné rekvalifikace žalobce. Nutno dodat, že dosažené vzdělání žalobce a získané zkušenosti jej neomezují na výkon výdělečné činnosti ryze fyzického charakteru. Žalobce má všeobecné vzdělání s maturitou, není tedy odkázán pouze na pracovní uplatnění v manuálních profesích.

34. Nutno poukázat na pravidlo, že je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Posudkoví lékaři tímto způsobem postupovali, určili zdravotní postižení s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce a přihlídlí též k jeho dalším zdravotním omezením. Vliv dalších zdravotních omezení (v případě žalobce vliv zejména artrózy pravého předloktí) byl zohledněn. Právní úprava limituje možnosti navýšení z těchto důvodů na 10 %, což bylo v případě žalobce využito. Ve věci bylo určující hodnocení, že v případě žalobce je funkční postižení jeho kloubů středně těžké (nikoli těžké), pro něž je horní hranicí poklesu pracovní schopnosti 35 %.
35. Z volby příslušné položky zdravotního postižení ve spojení s odůvodněním posudku (zejména posudku PK MPSV) vyplývá, jakým způsobem posudkoví lékaři nahlíželi na celkovou výkonnost žalobce, jeho pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity. V řízení bylo uznáno, že žalobce má zdravotní postižení, které způsobuje dlouhodobý pokles jeho pracovní schopnosti. Tento pokles dosahuje invalidizující úrovně, nejedná se však i přes uznání progres (původně byl pokles pracovní schopnosti žalobce stanoven na celkových 35 %) o takový pokles, pro který by podle platné právní úpravy bylo možné uznat žalobce invalidním ve druhém stupni.
36. K dalším námitkám žalobce soud uvádí, že uznání žalobce invalidním v jiném členském státě EU (zde v Rakousku) nemá na posouzení invalidity dle českých právních předpisů vliv. Jak uvedla již žalovaná ve vyjádření k žalobě, podle článku 46 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 je rozhodnutí instituce členského státu o stupni invalidity žadatele závazné pro instituci kteréhokoli jiného členského státu pouze tehdy, je-li potvrzena shoda mezi právními předpisy těchto členských států o podmínkách týkajících se stupňů invalidity (viz příloha VII. nařízení). To v posuzovaném případě splněno není. Rakouský a český systém sociálního zabezpečení nebyly uznány jako kompatibilní, ze závěru o invaliditě přijatém v jednom z těchto států (v případě žalobce se jednalo o výsledek narovnání) nelze usuzovat na stejný závěr ve státě druhém. Závěr, jak je uveden v protokolu o jednání ve věci invalidity žalobce před rakouským soudem, že „polohy v dřepu a vkleče jsou vyloučené“ se zjevně týká dalšího pracovního uplatnění žalobce. Tento závěr

koresponduje i se závěry PK MPSV, podle níž žalobce může vykonávat fyzicky lehčí pracovní činnosti bez většího zatěžování dolních končetin, bez dřepů či kleků.

37. Žalobce byl v průběhu soudního řízení vyšetřen PK MPSV. Samotná délka šetření (žalobce uvádí 5 minut ortopedického vyšetření a celkem 15 minut celkového vyšetření) nemusí být vždy pro přijetí závěru o kvalitě a důkladnosti vyšetření určující. Ostatně lze předpokládat (jak žalobce uváděl), že se PK MPSV se zdravotní dokumentací žalobce seznamuje předem, aby samotné jednání bylo co nejefektivnější. Poznámka MUDr. V. v posudkovém hodnocení ze dne 29. 6. 2022 (tj. že by žalobce stěží mohl chodit do posilovny, pokud by se mělo jednat o těžké postižení), kterou mohl žalobce subjektivně vnímat jako necitlivou, byla zřejmě myšlena tak, že pro postižení těžkého charakteru, tj. dle kapitoly XIII oddílu A položky 1c přílohy k vyhlášce o posouzení invalidity je typické „značné omezení pohybových schopností a celkové výkonnosti při středně těžkém zatížení“. Žalobci lze přisvědčit v tom, že zmínka o „posilovně“ představuje ze strany posudkového lékaře tvrzení nepodložené a z odůvodnění posudku není zřejmé, co posudkového lékaře k takové poznámce vedlo. Závěr tohoto posudkového lékaře, že zdravotní postižení žalobce není postižením těžkého charakteru, však byl v řízení před soudem potvrzen.
38. Vzhledem k účelu tohoto řízení, tj. přezkumu sporné otázky, zda je žalobce podle platné právní úpravy invalidní ve vyšším než prvním stupni, lze shrnout, že posudek, na jehož podkladě bylo vydáno napadené rozhodnutí, i posudek PK MPSV shodně konstatují, že žalobce nesplňuje podmínky pro uznání tohoto stupně invalidity. Posudek PK MPSV, který soud hodnotil jako stěžejní důkaz, srozumitelně a relativně podrobně líčí veškeré zdravotní problémy žalobce. Samotné posudkové hodnocení je opřeno o volbu adekvátní položky kapitoly XIII oddílu A položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Soud neshledal, že by posudkové hodnocení nepřípustně vybočilo ze způsobu posouzení poklesu pracovní schopnosti žalobce, jak jej vymezuje právní úprava (§ 2–4 vyhlášky o posuzování invalidity), a neshledal ani jiné vady, pro něž by musel napadené rozhodnutí zrušit.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

39. Lze uzavřít, že v soudním řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve vyšším než prvním stupni invalidity, a jeho závěry tedy lze potvrdit. Žaloba proto nebyla shledána důvodnou a krajský soud ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
40. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 6. října 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně